

3. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2018 році <https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/association-agreement-implementation-report-2018.pdf>
4. Звіт УС ПГС “Від цілей до результатів: виконання Угоди про асоціацію очима стейкхолдерів”, підготовлений Українською стороною Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС <http://eu-ua-csp.org.ua/csp-activity/analytics/102-zvit-us-pgs-AA-2017/>
5. Там само.

В. Г. Лавриненко
проректор з міжнародних зв'язків
НПУ імені М. П. Драгоманова,
професор кафедри
інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції,
кандидат історичних наук,
(м. Київ)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СУПРОВОДУ НАБЛИЖЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Проголошений невдовзі після здобуття незалежності України курс на інтеграцію до Європейського Союзу потребував суттєвих змін у національному законодавстві. Право, постаючи оболонкою найбільш важливих суспільних відносин, стабілізує і певною мірою, консервує ці відносини. Тож зміст правового регулювання, зумовлений національними кордонами, здатен суттєво вплинути і на суспільні відносини, відкриваючи або певний простір для їх розвитку, або консервації. Відтак одним із пріоритетів євроінтеграційних прагнень України став динамічний розвиток системи національного законодавства, спрямований на його наближення до законодавства ЄС, принаймні в частині регулювання переміщення товарів, послуг, людей та капіталів.

Із метою практичного здійснення такого наближення в Україні було створено відповідну організаційну складову наявної структури державного управління та визначено нормативно-правову основу її діяльності. Однак неодноразові і невмотивовані зміни як структури, так і правового визначення змісту діяльності окремих її елементів та їх взаємозв'язків не можна пояснити тільки намаганням врахувати зміну умов та пріоритетів протягом тривалого часу. Інституціональний супровід наближення вітчизняного законодавства до законодавства ЄС теоретично не обґрунтовувався, а значною мірою був рефлексією на поточні потреби. Відтак, будь-які зміни організаційної структури державного управління, що мала забезпечити наближення законодавства, або нормативного регулювання діяльності та взаємозв'язків окремих елементів цієї структури, критично не осмислювались, розглядались переважно з апологетичних позицій. Це попри те, що практика інституціонального супроводу наближення вітчизняного законодавства до

законодавства ЄС протягом двадцяти останніх років настільки помітно змінювалась, що сьогодні це зумовлює вимогу науково осмислення наявного феномену та пошуку відповіді щодо сутності цього процесу та чинників, що його визначають.

Слід відзначити наявність широкого кола публікацій, присвячених проблемам забезпечення адаптації законодавства України до *acquis* ЄС. Однак, оцінка інституціонального супроводу процесу наближення вітчизняного законодавства відбувалася переважно в річищі опису діяльності уповноважених цим Законом інституцій.

Метою публікації є обґрунтування введення в науковий обіг поняття “Інституціональний супровід наближення законодавства України до законодавства ЄС” та визначення чинників, що обумовлюють таке введення. Відповідно, автори ставлять перед собою завдання: 1) визначити зміст досліджуваного поняття; 2) відмежувати його від суміжних, показавши переваги його використання; 3) довести обумовленість інституціонального супроводу та сформулювати відповідні пропозиції. Застосування в розвідці формально-логічного, телеологічного, структурно-функціонального, історичного та системного методів для вивчення об’єктивної реальності і побудови на цій основі логічних конструкцій видається необхідною і достатньою передумовою об’єктивізації запропонованих висновків.

Доцільно говорити саме про наближення законодавства, а не права, як це подекуди дозволяють собі стверджувати окремі автори [1], оскільки йдеться про наближення саме зовнішнього виразу права як об’єктивного явища. Необхідність введення поняття “супровід” замість уживаних “механізм” та “забезпечення” найкраще показати шляхом визначення і відмежування цих понять.

Йдеться не про заперечення поняття “механізм” взагалі. Наочним є “випадіння” суто методологічних та методичних аспектів наближення законодавства. Натомість поняття “механізм” набуває сенсу в частині використання достатньо широкого кола засобів наближення вітчизняного законодавства до *acquis* ЄС. Поняття “супровід” передбачає зосередження на визначенні кола інституцій, які мають забезпечити наближення українського законодавства до *acquis* ЄС, не входячи у вибір форм та методів такого наближення.

Інституціональний супровід не можна ототожнювати ані з організаційним, ані з правовим. Оскільки він потребує не тільки відповідності організаційної структури суб’єкта управління відповідній організації об’єкта цього управління, але й наявності у організаційних елементів структури належних (відповідних умовам місця та часу) юридично визначених засобів діяльності.

Визначаючи зміст організаційної складової інституціонального супроводу наближення національного законодавства слід зазначити, що внаслідок пріоритетності змін у законах України стрижнем цієї складової має бути парламент. Ключова роль парламенту в інституціональному супроводі наближення законодавства визначається не тільки тим, що саме він має вносити зміни до законів, що регулюють правовідносини у визначених угодою про асоціацію Україна – ЄС сферах, але й тим,

що передусім законами мають регулюватися процедури діяльності інших суб'єктів інституціонального супроводу.

Натомість уряду та системі центральних органів виконавчої влади у інституціональному супроводі наближення законодавства належить скоріше функція **забезпечення** конкретних дій. Натомість на сьогодні уряд формально перебрав на себе координацію відповідної діяльності, поклавши практичне її забезпечення на Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції.

У цілому **інституціональний супровід наближення законодавства України до acquis ЄС можна визначити як формування та регулювання функціональної, цілісної підсистеми інституцій держави, спроможної здійснювати правотворчу та правореалізаційну діяльність, спрямовану на виконання міжнародних зобов'язань України щодо входження до правового простору ЄС.** “Інституціональний супровід” наближення законодавства є частково співпадаючим поняттям із такими поняттями як “інституціональний механізм” та “інституційне (організаційне) забезпечення”, однак його зміст є суттєво відмінним від цих понять. Постановка питання про інституціональний супровід в практичній площині дозволяє переосмислити як визначення місця та ролі окремих елементів цього супроводу, так і регулювання їх взаємодії між собою.

Перспективи подальших розвиток у цьому напрямі визначаються як необхідністю окреслення детермінант інституціонального супроводу наближення законодавства України до acquis ЄС, так і визначенню стану та перспектив цього супроводу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Трагнюк О. Я., 2005. ‘Адаптація права України до права ЄС як складова механізму євроінтеграції’, *Державне будівництво та місцеве самоврядування*, Вип. 10, с. 139-141.

О. В. Бабкіна
*професор кафедри політичних наук,
публічного управління та адміністрування
НПУ імені М. П. Драгоманова,
академік Української академії політичних наук,
доктор політичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України
(м. Київ)*

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР

Складний і суперечливий процес трансформації всіх сторін суспільного життя, який нині відбувається в Україні, викликає потребу його теоретичної рефлексії,